

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL.411.003.09.2022

Ewa Jurkowska-Kawałko
Wójt Gminy Stare Juchy
ul. Plac 500-lecia 4
19-330 Stare Juchy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004 – Utrzymanie i zarządzanie cmentarzami komunalnymi w województwie warmińsko-mazurskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Starych Juchach, ul. Plac 500-lecia 4, 19-330 Stare Juchy (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Jurkowska-Kawałko – Wójt Gminy Stare Juchy od 5 grudnia 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki organizacyjne związane z zarządzaniem, prowadzeniem i utrzymaniem cmentarzy komunalnych. 2. Ustalanie, przyjmowanie i rozliczanie opłat za groby oraz wydatki związane z utrzymaniem cmentarzy komunalnych. 3. Utrzymanie cmentarzy we właściwym stanie techniczno-sanitarnym oraz prowadzenie dokumentacji cmentarnej. 4. Nadzór i kontrola nad realizacją zadań związanych z zarządzaniem, prowadzeniem i utrzymaniem cmentarzy komunalnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (I półrocze) z uwzględnieniem okresów wcześniejszych i późniejszych, jeżeli miało to wpływ na realizowane zadania.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojciech Dąbrowski specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/130/2022 z 5 grudnia 2022 r. 2. Cezary Kasznicki główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL//131/2022 z 13 grudnia 2022 r. <p>(akta kontroli str.1-4)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W badanym okresie nie zapewniono prawidłowej realizacji zadania dotyczącego zarządzania cmentarzem komunalnym. Stworzono wprawdzie odpowiednie warunki organizacyjne oraz utrzymywano cmentarz komunalny we właściwym stanie, w tym sanitarnym, co potwierdziły przeprowadzone przez NIK oględziny, a także kontrole Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elku, to jednak nie były przestrzegane niektóre postanowienia ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych³. Pochówki realizowane były na nieruchomościach (działkach) oznaczonych nr 317 i 319, które nie były przeznaczone na ten cel. Rada Gminy Stare Juchy nie uchwaliła bowiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym działki te przeznaczone byłyby pod teren cmentarza, jak również nie podjęła uchwały w sprawie jego rozszerzenia, przy czym rozszerzenie to wymagało również uzyskania zgody właściwego inspektora sanitarnego. Podkreślić należy przy tym, że pochówki na ww. działkach rozpoczęły się odpowiednio w 2009 r. oraz 1991 r. Stwierdzono także, że cmentarz od strony spacerownika⁴ wybudowanego nad rzeką Młyńska Struga oraz w części od strony stadionu sportowego (wzniesienie opadające w kierunku spacerownika nad rzeką) nie był ogrodzony.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1947, ze zm.

⁴ Pełna nazwa „Juski Spacerownik”.

Nie były także w pełni przestrzegane wymogi rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów⁵. W księdze osób pochowanych, w księdze grobów oraz alfabetycznym spisie osób pochowanych w 80 przypadkach nie dokonano bowiem wpisu niektórych wymaganych danych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

Obszar

1. Warunki organizacyjne związane z zarządzaniem i utrzymaniem cmentarzy komunalnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷ zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty związanych z utrzymaniem cmentarzy gminnych należy do zadań gminy. W związku z tym, w § 18 ust. 2 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Stare Juchy⁸ określono, że do zadań Zastępcy Wójta należy m.in. realizacja przepisów wynikających z ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Zarządzeniem nr 22.2021 z dnia 1 marca 2021 r. Wójt Gminy Stare Juchy (dalej „Wójt”) zmieniono ww. regulamin dodając § 27a ust. 2, w którym przyjęto m.in., że ww. zadania realizowane będą także na stanowisku ds. gospodarki komunalnej.

(akta kontroli str.5-15)

1.2. W okresie objętym kontrolą zadania te były realizowane przez dwóch pracowników zatrudnionych na ww. stanowisku, którym w zakresach czynności powierzono zarządzanie cmentarzem.

(akta kontroli str.16-23)

1.3. Na obszarze Gminy Stare Juchy (dalej: Gmina) w badanym okresie funkcjonował jeden cmentarz komunalny, który był usytuowany w miejscowości Stare Juchy. W Urzędzie nie było dokumentów określających datę jego założenia. Wójt wyjaśnił, że cmentarz został prawdopodobnie założony w latach 1916-1918.

Na podstawie decyzji komunalizacyjnej z 8 marca 1991 r. Gmina nieodpłatnie nabyła własność nieruchomości, na których położony był cmentarz. W wyniku odnowienia operatu ewidencyjnego nieruchomości (działki) otrzymały następujące numery ewidencyjne – działka nr 320 (138⁹), 316 (107), 317 (106) i 319 (139). Zgodnie z postanowieniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Stare Juchy zatwierdzonego uchwałą nr III/15/94 Rady Gminy Stare Juchy z 9 września 1994 r. i ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Województwa Suwalskiego cmentarz obejmował działki o nr 316 i 320. Były one oznaczone symbolem - A14 ZC – teren istniejących cmentarzy. Działki nr 317 oraz 319 zgodnie z postanowieniami tego planu oznaczone były symbolem - A15 US Teren istniejącego stadionu sportowego. Po wygaśnięciu ww. planu z dniem 31 grudnia 2003 r. Rada Gminy Stare Juchy nie uchwaliała miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który obejmowałby ww. działki.

⁵ Dz. U. Nr 90, poz. 1013 ze zm.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 40.

⁸ Zarządzenie Nr 109.2018 Wójta Gminy Stare Juchy z 31 grudnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Stare Juchy zmienione Zarządzeniem Nr 22.2021 Wójta Gminy Stare Juchy z 1 marca 2021 r.

⁹ Numery działek zmieniły się w 1993 r. w wyniku odnowienia operatu ewidencji gruntów. Numery podane w nawiasach oznaczają numery przed zmianami.

Przeprowadzone w toku kontroli NIK oględziny wykazały, że miejsca grzebalne (groby) znajdowały się na czterech nieruchomościach będących własnością Gminy, położonych odpowiednio w obrębie Stare Juchy, tj.: działka nr 316 o pow. 1380 m², działka nr 317 o pow. 1340 m², działka nr 319 o pow. 1800 m², działka nr 320 o pow. 5560 m²

W przypadku ww. działek prowadzono jedną księgę wieczystą KW OL1E/00012294/7.

(akta kontroli str. 24-27, 59-65, 103-105)

1.4. Z przeprowadzonej analizy stopnia wykorzystania terenu cmentarza (stan na grudzień 2022 r.), m.in. zakresie liczby miejsc grzebalnych wynika, że liczba istniejących grobów wynosiła: 1328 w 2019 r. (pochowano 22 osoby), 1355 w 2020 r. (27 osób), 1379 w 2021 r. (24 osoby). oraz 1385 w I połowie 2022 r. (6 osób), a szacunkowa liczba miejsc pozostałych do wykorzystania wyniosła 98. Wójt wyjaśniła, że Gmina w najbliższych latach będzie musiała podjąć działania w celu utworzenia nowego cmentarza.

(akta kontroli str.28-29, 39)

1.5. W okresie objętym kontrolą Rada Gminy Stare Juchy nie podejmowała uchwały w sprawie założenia cmentarza, rozszerzenia granic istniejącego cmentarza, jak również jego zamknięcia. Uchwały w sprawie rozszerzenia cmentarza ww. organ nie podejmował także przed okresem objętym kontrolą.

(akta kontroli str.30-32)

1.6. Rada Gminy Stare Juchy nie podjęła uchwały w sprawie regulaminu cmentarza komunalnego. Jak wyjaśniła Wójt w okresie objętym kontrolą nie obowiązywały pisemne procedury dotyczące zadań związanych z nadzorem, prowadzeniem, utrzymaniem i zarządzaniem cmentarzem komunalnym. Jednak wypracowano określone praktyki, które określały sposób realizacji zadań. Wyznaczony pracownik gminy wskazywał miejsce na kolejny grób, firmy kamieniarskie musiały wcześniej zgłosić potrzebę wjazdu na teren cmentarza – klucze do bramy cmentarnej znajdowały się w Urzędzie.

(akta kontroli str. 33-34)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Gminy w zbadanym zakresie.

Obszar

2. Ustalanie, przyjmowanie i rozliczanie opłat za groby oraz wydatki związane z utrzymaniem cmentarzy komunalnych

Opis stanu
faktycznego

2.1. Rada Gminy Stare Juchy nie podjęła uchwały w sprawie ustalenia stawek opłat za udostępnienie miejsca grzebalnego. Jak wyjaśniła Wójt przeważająca część mieszkańców gminy to byli pracownicy dawnego Państwowego Gospodarstwa Rolnego, emeryci i osoby niezamożne, dlatego też do chwili obecnej nie podjęto decyzji dotyczącej ustalenia opłat za świadczenie usług cmentarnych.

(akta kontroli str.33,35)

2.2. W latach 2019-2022 (I półrocze) Gmina nie uzyskała dochodów z ww. tytułu. Wójt wyjaśniła, że koszty utrzymania cmentarza były ponoszone z ogólnego budżetu Gminy dotyczącego gospodarki komunalnej, przeznaczanego na utrzymanie porządku na terenie całej gminy – nie było wydzielonego budżetu na utrzymanie cmentarza komunalnego. Planowane wydatki na utrzymanie cmentarza były ujmowane w dziale Gospodarka komunalna, rozdział „Utrzymanie zieleni w gminie”

oraz w rozdziale „Pozostała działalność” z zakresu gospodarki komunalnej. Porządek na terenie cmentarza utrzymywany był natomiast przez pracowników gminnych w ramach prowadzonej gospodarki komunalnej.

(akta kontroli str.36-38)

2.3. Nie zostały określone zasady postępowania z nieopłaconymi w terminie miejscami grzebalnymi, gdyż gmina nie pobierała opłat za te miejsca.

(akta kontroli str.33)

2.4. W okresie objętym kontrolą Gmina nie pozyskiwała środków z funduszy UE na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji dotyczących cmentarzy.

(akta kontroli str.39-40)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W związku z tym, że Rada Gminy Stare Juchy nie podjęła uchwały w sprawie ustalenia opłaty za miejsce grzebalne i z tego tytułu Gmina nie pozyskiwała dochodów Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny kontrolowanej jednostki w tym obszarze.

OBSZAR

3. Utrzymywanie cmentarzy we właściwym stanie techniczno-sanitarnym oraz prowadzenie dokumentacji cmentarnej

Opis stanu
faktycznego

3.1. W toku kontroli, tj. w dniu 18 stycznia 2023 r. przeprowadzono oględziny cmentarza komunalnego w Starych Juchach. Ustalono m.in., że:

- Teren cmentarza był częściowo ogrodzony, tj. od bramy głównej (ul. Sportowa), bramy bocznej (ul. Ogrodowa), a także w części od strony stadionu sportowego usytuowanego na działce oznaczonej nr 319. Ogrodzenie wykonane było z metalowej siatki zamocowanej do metalowych słupków (ogrodzenie od posesji Zgromadzenia Ewangelickiego), a także z kamiennego muru (wybudowanego¹⁰ w 1995 r.) od strony stadionu sportowego i ul. Ogrodowej. Wysokość ogrodzenia wynosiła od 150 cm do ok. 170 cm. Nie ogrodzono cmentarza od strony spacerownika¹¹ wybudowanego nad rzeką Młyńska Struga oraz w części od strony stadionu sportowego (wzniesienie opadające w kierunku spacerownika nad rzeką).
- Na cmentarzu znajdowały się drogi dojazdowe i dojścia. Miejsca postojowe, dojścia i dojazdy do powierzchni grzebalnych posiadały nawierzchnię utwardzoną z kostki betonowej i asfaltu. Ciągi piesze i pieszo-jezdne dostosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Na utwardzonej powierzchni (przed bramą boczną od ul. Ogrodowej) ustawiono 5 pojemników na odpady zmieszane.
- Na terenie cmentarza nie było pojemników na gromadzenie odpadów, umożliwiających ich selektywną zbiórkę. Jak wyjaśniła Wójt na terenie gminy po wdrożeniu Jednolitego Systemu Segregacji Odpadów na cmentarzu komunalnym były zapewnione pojemniki na gromadzenie odpadów umożliwiających ich selektywną zbiórkę. Jednakże ze względu na fakt, że użytkownicy cmentarza w żaden sposób nie stosowali segregacji – firma obsługująca gminę w zakresie

¹⁰ Z informacji uzyskanej w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK ze Starostwa Powiatowego w Elku wynika, że w jego zasobach archiwalnych brak jest pozwolenia na budowę ogrodzenia cmentarza lub zgłoszenia zamiaru wykonania robót.

¹¹ Pełna nazwa „Juski Spacerownik”.

zbiórki odpadów odmawiała wywozu śmieci z cmentarza komunalnego z powodu braku segregacji. W związku z tym pojemniki przeznaczone do segregacji śmieci zostały zastąpione pojemnikami na odpady zmieszane.

- Cmentarz był zaopatrzony w punkt poboru wody z publicznej sieci wodociągowej. Na cmentarzu znajdowała się także toaleta przenośna.
- Na działkach o nr 316, 317 i 319 pochówku dokonywano odpowiednio od 2002 r., od 2009 r. oraz od 1991 r.

W toku kontroli, tj. 16 grudnia 2022 r. przeprowadzono oględziny miejsca przechowywania ksiąg cmentarnych. Były one przechowywane w pomieszczeniu Urzędu znajdującym się na I piętrze budynku. Okna pomieszczenia nie były okratowane, zaś drzwi do pomieszczenia były zamykane na zamek patentowy. Księgi przechowywano w szafie drewnianej zamykanej na klucz. Pomieszczenie nie było wyposażone w urządzenia kontrolujące temperaturę oraz wilgotność powietrza, a także w sprzęt przeciwpożarowy. Gaśnica proszkowa ustawiona był na korytarzu Urzędu. Pomieszczenie nie posiadało także urządzeń alarmowych (sygnalizujących włamanie, pożar).

W dniu 12 stycznia 2023 r. Wójt wyjaśniła, że pomieszczenie, w którym przechowywane są księgi cmentarne zostało wyposażone w urządzenie kontrolujące temperaturę i wilgotność powietrza. W celu zabezpieczenia dokumentacji przed zniszczeniem prowadzone są prace nad sporządzeniem kopii elektronicznej ksiąg cmentarnych.

(akta kontroli str. 41-58,106-108)

3.2. W badanym okresie cmentarz komunalny były kontrolowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Elku w zakresie utrzymania należytego stanu higienicznego. Kontrole te zostały przeprowadzane w latach 2019, 2020 oraz 2022 i nie wykazały nieprawidłowości. W protokołach z kontroli stwierdzono m.in., że teren cmentarzy był uporządkowany, a stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

(akta kontroli str.66-78)

3.3. Analiza dotycząca realizacji wymogów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów przeprowadzona na próbie dokumentacji 80 osób pochowanych na cmentarzu w latach 2019-2022 (I półrocze) wykazała m.in.:

- księgi cmentarne prowadzone były ręcznie i nie zawierały poprawek oraz skreśleń;
- księga osób pochowanych na cmentarzu zawierała dane osób pochowanych wymagane § 3 ust. 1 ww. rozporządzenia. We wszystkich badanych przypadkach nie wpisano jednak danych dotyczących osób uprawnionych do pochowania zwłok oraz oznaczenia organu lub innego podmiotu – w odniesieniu do obowiązanych lub uprawnionych do pochowania zwłok (§ 3 ust. 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia);
- księga grobów zawierała dane osób pochowanych, natomiast nie odnotowano w niej w żadnym z badanych przypadków takich danych jak: numer ewidencyjny, data pochówku i rodzaj grobu (wymaganych § 4 ust. 1 pkt 1,3,4);
- alfabetyczny spis osób pochowanych na cmentarzu zawierał dane osoby pochowanej, nie wpisano natomiast w żadnym z 80 analizowanych przypadków miejsca pochowania i numeru ewidencyjnego (do czego zobowiązywał § 5 ust. 1 pkt 2 i 3);
- daty w księdze pochowanych na cmentarzu oraz w księdze grobów były wpisywane cyframi arabskimi w odpowiedniej kolejności, nie zawierały skreśleń i poprawek (zgodnie z § 11 rozporządzenia);

- wpisów do ksiąg cmentarnych dokonywał pracownik Urzędu, któremu w zakresie obowiązków przypisano realizację zadań związanych z utrzymaniem i zarządzaniem cmentarzem (stosownie do wymogu określonego w § 14 rozporządzenia).

(akta kontroli str.79-89)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W badanym okresie w księdze osób pochowanych na cmentarzu nie wpisano (we wszystkich 80 analizowanych przypadkach) imion i nazwisk osób uprawnionych do pochowania zwłok. Było to niezgodne z § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów. Ponadto księga grobów nie zawierała (we wszystkich badanych przypadkach) takich danych jak: numer ewidencyjny, data pochówku i rodzaj grobu - ziemny lub murowany, (wymaganych § 4 ust. 1 pkt 1,3,4), a w alfabetycznym spisie osób pochowanych na cmentarzu nie wpisano miejsce pochowania i numeru ewidencyjnego (wymóg określony w § 5 ust.1 pkt 2 i 3). Jak wyjaśniła Wójt, brak daty wpisu w księdze osób pochowanych na cmentarzu, numeru ewidencyjnego sprawy w księdze oraz brak wypełnionych rubryk dotyczących osób uprawnionych do pochowania zwłok, a także oznaczenia organu lub innego podmiotu – w odniesieniu do obowiązanych lub uprawnionych do pochowania zwłok, a także brak numeru ewidencyjnego sprawy, daty pochowania, rodzaju grobu, miejsca pochowania w księdze grobów oraz wpisu miejsca pochowania i numeru ewidencyjnego sprawy w alfabetycznym spisie osób pochowanych na cmentarzu spowodowany był przeoczeniem, którego dopuścił się pracownik.
2. Cmentarz komunalny w Starych Juchach od strony spacerownika wybudowanego nad rzeką Młyńska Struga oraz w części od strony stadionu sportowego (wzniesienie opadające w kierunku spacerownika nad rzeką) nie był ogrodzony. Zgodnie natomiast z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych cmentarz powinien znajdować się na ogrodzonym terenie. Jak wyjaśniła Wójt brak części ogrodzenia wynikał z faktu, iż gmina z powodu braku środków finansowych planowała wykonać ogrodzenie cmentarza w późniejszym terminie, tj. w pierwszej połowie 2023 r. W związku z tym, w okresie wiosennym 2023 r. gmina podejmie działania w celu wykonania pełnego ogrodzenia cmentarza w Starych Juchach.
3. Do pochówku osób wykorzystywano działki będące własnością Gminy oznaczone nr 317 i 319, które nie były przeznaczone na ten cel. Rada Gminy Stare Juchy nie uchwaliła bowiem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w którym działki te zostałyby przeznaczone na cmentarz, jak również nie podjęła uchwały w sprawie rozszerzenia cmentarza. Taki sposób postępowania naruszał wymogi ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. W art. 1 ust. 2 ww. ustawy określono bowiem, że o rozszerzeniu cmentarza komunalnego decyduje rada gminy po uzyskaniu zgody właściwego inspektora sanitarnego. Z kolei w art. 3 ustawy, że cmentarze rozszerza się na terenach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Podkreślić należy przy tym, że pochówki na ww. działkach rozpoczęły się odpowiednio w 2009 r. oraz 1991 r. Wójt wyjaśniła m.in., że decyzje o wykorzystaniu do pochówku osób działki nr 319 podjęła poprzednia Wójt, która swoją funkcję pełniła do końca 2006 r. Wskazują na to miejsca pochówku pochodzące z lat 90-tych. W 2002 r. pochówki były kontynuowane na działce nr 316, która bezpośrednio graniczy z działką nr 317. Od 2009 r. widząc zarys ogrodzenia całości cmentarza pracownicy zajmujący się cmentarzem wyznaczyli

miejsca pochówku na działce nr 317, ponieważ byli przekonani, że mają do czynienia z jedną działką (nr 316), co powinni jednak zweryfikować, a tego nie uczynili. Na nieruchomościach nr 317 i 319 umożliwiono pochówki osób ponieważ byliśmy przekonani, że grzebanie na tych działkach było kontynuacją poprzednich decyzji. Błędnie zakładaliśmy, że było to możliwe na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i faktycznego rozszerzenia cmentarza w latach 90.

Odnosnie działki nr 319 nie jesteśmy w stanie udzielić odpowiedzi, dlaczego nie podjęto działań w celu rozszerzenia cmentarza komunalnego o wskazaną nieruchomość. W przypadku natomiast działki nr 317 w 2009 r. błędnie założono (wskazywało na to istniejące ogrodzenie), że jest to jedna działka, tj. 316 (pracownicy nie zweryfikowali tego). To spowodowało, że byliśmy przekonani, iż takie rozszerzenie istnieje, bo trwały już tam pochówki.

(akta kontroli 90-100)

OCENA CZĄSTKOWA Zarządzany przez Gminę cmentarz komunalny utrzymywany był we właściwym stanie, w tym sanitarnym, co potwierdziły przeprowadzone przez NIK oględziny, a także kontrole Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Elku. Negatywnie należy ocenić natomiast fakt wykorzystywania do pochówku także nieruchomości (działek), które nie były na ten cel przeznaczone. Nie przestrzegano ponadto wymogów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów. Prowadzona w badanym okresie księga osób pochowanych, księga grobów oraz alfabetyczny spis osób pochowanych na cmentarzu nie zawierały bowiem niektórych wymaganych danych. Ponadto teren cmentarza nie był w pełni ogrodzony.

OBSZAR

4. Nadzór i kontrola nad zadaniami związanymi z zarządzaniem, prowadzeniem i utrzymaniem cmentarza

Opis stanu faktycznego

4.1. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie obowiązywały pisemne procedury dotyczące zadań związanych z nadzorem nad utrzymaniem i zarządzaniem cmentarzem komunalnym. Bieżący nadzór nad pracownikiem, który w swoim zakresie obowiązków miał ww. zagadnienia sprawował Zastępca Wójta¹².

(akta kontroli str.33)

4.2. W okresie objętym kontrolą zarządzanie cmentarzami nie było przedmiotem kontroli wewnętrznej (np. komisji rady gminy), ani audytu wewnętrznego.

(akta kontroli str.101-102)

4.3. W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpływały skargi oraz wnioski dotyczące funkcjonowania cmentarza.

(akta kontroli str. 110)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Nadzór nad realizacją zadań związanych z zarządzaniem cmentarzem nie był jednak w pełni skuteczny. Stwierdzono bowiem m.in. nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ksiąg cmentarnych.

¹² W § 18 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Gminy Stare Juchy¹² określono, że do zadań Zastępcy Wójta należy m.in. realizacja przepisów wynikających z ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań mających na celu realizację zadania własnego gminy w zakresie cmentarzy w sposób zgodny z wymogami określonymi w ustawie o cmentarzach i chowaniu zmarłych.
2. Prowadzenie ksiąg cmentarnych zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 1 sierpnia 2001 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji grobów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 31 stycznia 2023 r.

Kontroler
Wojciech Dąbrowski
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor Delegatury
w Olsztynie
z up.
Piotr Wanic
Wicedyrektor

.....
podpis